Nr 1013

av herrar Jonsson i Alingsås och Hamrin
om åtgärder mot thinnermissbruket.

Ungdomsfrågorna har mer och mer kommit i förgrunden och dominerar ofta samhällsdebatten. Framför allt är det den ökade ungdomsbrottsligheten och det därmed kombinerade missbruket av alkohol och narkotika som inger allt större oro. Den tidigare ofta debatterade frågan om sniffning bland ungdomar i tonåren har kommit i bakgrunden för andra stora ungdomsproblem. Anledningen till detta kan antingen vara att man ansett att sniffningen inte längre är ett så stort problem som tidigare eller att de nya problemen haft så stora dimensioner att sniffningen kommit i skuggan av dessa.

En nyligen genomförd utredning i Göteborg, verkställd av sjukvårdsförvaltningens narkotikagrupp, visar att thinnerfrågan ingalunda kommit i ett bättre läge på senare år. Utredningen visar tvärtom ett skrämmande resultat. Av rapporten framgår att det enbart i Göteborg finns ca 500 kända sniffare. Sannolikt är det verkliga antalet större. Sniffningen är vanligast bland ungdomar i åldrarna 11–16 år. I rapporten redovisas åtta dödsfall som inträffat under senare år i samband med sniffning. Många dödsfall som troligen har sitt upphov i sniffning redovisas dessutom som trafikolyckor. Det finns i många fall ett klart samband mellan sniffning och kriminalitet. Enligt en uppgift är 7 av 10 ungdomar som gjort sig skyldiga till kriminalitet även thinnersniffare. Rapporterna har klart visat ett samband mellan thinner och narkotikamissbruk. Ungdomar börjar ofta med thinner och fortsätter med bl. a. narkotika.

Götehorgsgruppen påpekar att den koncentrerat sig på de medel som används vid sniffning, särskilt thinner. Det är gruppens förhoppning att rapporten skall leda till en förändrad syn på thinnerproblematiken. Thinnersniffningen är nämligen ett långt allvarligare problem än man hittills alltmänt velat erkänna. Sniffningen är bl. a. ofta inkörsporten till andra missbruk.

Det är en rad tragiska livsöden som skymtar i den utförliga rapporten, dubbelt tragiska därför att det oftast gäller ungdomar i de lägre tonåren, ibland ännu yngre. Eller för att lämna ett enda direkt citat ur den utförliga rapporten: "De största svårigheterna i samband med dessa rus, vilka ofta är en kombination av mellanöl och thinner, är den svårighet det innebär att kommunicera med dessa ungdomar och att i görligaste mån insätta tillrättaförande åtgärder. Detta är särskilt påfallande då thinner eller andra lösningsmedel används." Vittnesbördet är avgivet av förestandaren Matti Viibus pa Månsgården under socialförvaltningen.

(Sniffaren är oftast beväpnad med kniv, ofta kompletterad med slagvapen av olika slag.) Ruset gör ofta sniffaren aggressiv. Av rapporten

framgår att en stor grupp människor upplever inte minst hotet från ungdomar i det närmaste grannskapet som mycket obehagligt och inte vågar gå ut efter mörkrets inbrott. De vågar inte heller säga något, då de vet att de kan råka illa ut. Denna situation upplever många helt naturligt som om de lever i ett rättslöst samhälle.

Gruppen påpekar att en stor del av missbruken återfaller på hemförhållanden etc. men också i mycket hög grad på bristfälliga fritidsmöjligheter. Stadsdelarnas utformning bör redan från början erbjuda invånarna närliggande möjlighet till fritidsaktiviteter för ungdomar i alla åldrar.

Sammanfattningsvis anser gruppen att det insamlade materialet är så entydigt att det inte råder något tvivel om att det är utomordentligt stora risker förenade med sniffning. Riskerna är självklart störst för de ungdomar som sniffar. Indirekt kan det bli konsekvenser också för personer i deras omgivning och i sista hand för hela samhället genom att misshruket kan föra med sig en livslång, ofrivillig institutionsbundenhet.

Vilka åtgärder kan man då tänka sig för att förhindra eller försvåra sniffningen och dess följdverkningar? Göteborgsrapporten avslutas med en rad förslag till åtgärder som sammanfattningsvis innebär att de färger och limmer som är baserade på diverse organiska lösningsämnen bör ersättas med vattenbaserade färger och limmer. Det stigande antalet yrkesskador till följd av farliga lösningsmedel har redan tvingat fram en utveckling i denna riktning. För att begränsa åtkomligheten av i första hand thinner och på det sättet minska sniffningen bör omgående åtgärder vidtas. Rent konkret innebär detta skärpta bestämmelser för förvaring och hantering av thinner och liknande lösningsmedel, tillsats av lukt- eller retmedel för att göra produkten oanvändbar för sniffning, fortsatta undersökningar för att klargöra skadeverkningarna av thinnermissbruk och ökad information till allmänheten om dessa skadeverkningar, tillskapandet av en jourgrupp som snabbt kan rycka ut för att vidta atgärder där missbruk ser ut att sprida sig.

Även om några av de föreslagna åtgärderna är möjliga att genomföra på det kommunala planet eller av vederbörande landsting, finns det all anledning att pa centralt håll uppmärksamma frågeställningarna och ta itu med problemet.

På grund av vad som anförts hemställer vi

att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär att förslag till åtgärder för motarbetande av thinnermissbruket föreläggs riksdagen.

Stockholm den 26 januari 1972

ELVER JONSSON (fp) i Alingsås

MAC P. HAMRIN (fp)